

Lektionplanering Gustav Vasa del 3

Kung, familjefar och reformator

Gustav Vasa och hans bondearmé har drivit ut danskarna ur Sverige. Gustav kommer att bestiga tronen. Men det finns ekonomiska problem.

Ord att förklara: Handelsförbund, reformation, avlatsbrev, konfiskera, Hansan

Diskussionsfrågor

1. När blev Gustav Vasa utsedd kung av Sverige? Varför är det datumet speciellt? Finns det några kopplingar till vår nationaldag?

Svar: Den 6 juni 1523 blev Gustav Vasa utsedd till kung i Strängnäs.

Den 6 juni 1809 skrev riksdagen under den regeringsform som lade grunden för det moderna Sverige. Dessa två händelser är anledningen till att 6 juni är Sveriges nationaldag.

2. Kriget mot danskarna kostade pengar och Sverige fick stora skulder. Till vem hade Gustav Vasa skulder? Och varför hade de stöttat Gustav?

Svar: Gustav hade lånat pengar av tyska Hansan som var en sammanslutning av handelsfolk.

Hansan, grundades under 1100-talet av tyska köpmän som slöt sig samman i ett handelsförbund. De kontrollerade bland annat handeln på Östersjön. Genom att stödja Gustav Vasa skyddade de handeln på Östersjön från Kristian den II.

3. Hur löste Gustav den ekonomiska krisen?

Svar: Han genomförde reformationen och Sverige blev ett protestantiskt land. Det innebar bland annat att Gustav Vasa bröt med den katolska kyrkan - och blev själv överhuvud för kyrkan. Den katolska kyrkan hade stora egendomar i Sverige som de hade fått genom att människor testamenterade sina förmögenheter till kyrkan. Den katolska kyrkan sålde även avlatsbrev. Kloster stängdes och värdesaker från kyrkor och kloster konfiskerades, alltså beslagtogs. Genom detta och skatter kunde Gustav Vasa betala Hansan.

4. Hur många gånger gifte sig Gustav Vasa?

Svar: Tre gånger. Han blev änkling i sina två första äktenskap.

5. Hur många barn hade Gustav totalt?

Svar: I sitt första äktenskap fick han sonen Erik. I sitt andra äktenskap fick han tio barn. Det tredje äktenskapet var barnlöst.

6. Tre av barnen skulle bli kungar. Kommer du ihåg vad dessa hette?

Svar: Erik den XIV, Johan III, Karl IX.

7. Vad var Dackefejden?

Svar: Det var ett uppror som startade i Småland av Nils Dacke. Gustav Vasa hade sina fogdar ute som samlade in skatter och kyrksilver. Gudstjänsten ändrades från latin till svenska. missnöjet växte och Nils Dacke startade ett bondeuppror. En fred skulle nås men Nils Dacke dödades - och hans huvud sattes på en påle för att visa vad som hände om man gick emot Gustav Vasa.

Kreativa uppgifter

1. Gör uppror! Tänk dig att du är smålänning, missnöjd med att makten utgår från Stockholm plus att du får stora skattehöjningar. Gör en affisch som förespråkar ett uppror mot Gustav Vasa. I affischen ska det framgå vad du tycker är fel på hans sätt att styra landet. Tänk på att de flesta inte kunde läsa vid den här tiden.
2. Filmerna om Gustav Vasa handlar väldigt mycket om – männen och kampen om makten. Men vilka var kvinnorna runt Gustav Vasa? Ta reda på mer information om någon av hans fruar, eller döttrar. Skriv en text om hennes liv och berätta för klassen.
3. Den 6 juni är Sveriges nationaldag och det är samma datum som Gustav Vasa utsågs till kung. I samband med detta så var unionen över med Danmark och Sverige hade en ny regent. Hur tycker du vi skulle fira nationaldagen? Har du några tips på hur den skulle kunna utvecklas mera eller firas annorlunda? Jämför gärna med andra länder.

